

anda!na

53

revista galega de pensamento feminista
3/2009 prezo: 5 euros

31 de agosto de 1989
peche na fábrica de ODOSA

Copia financiada pola Deputación da Coruña,
Concello da Coruña - Concellaría de Igualdade e
Participación Cidadá, Real Academia Galega
e Casa-Museo Emilia Pardo Bazán.

material cedido pola OTTS
para o contedor de feminismos,
2009

ODOSA vinte anos despois

LOLI ROMERO*

O pasado 31 de agosto conmemorouse o vixésimo aniversario do primeiro peche das traballadoras de Conservas ODOSA, na Illa de Arousa. De 1989 a 2009, vinte anos xa daquela exemplar loita onde máis de noventa mulleres estiveron un mes pechadas nas instalacións da fábrica, catro mulleres en folga de fame e unha folga xeral que paralizou totalmente a actividade na Arousa para evitar o despedimento de setenta delas. Esta data pasaría sen máis de non ser por Uqui Permui, Anxela Ca-

ramés e Carme Nogueira quen, pensando en recuperar historias protagonizadas por mulleres en Galiza, incluíron no arquivo de feminismos as relacionadas coa conserva na comarca do Salnés.

Contactaron con nós, mulleres que vivimos algunhas desas loitas, para que llelas contásemos, recuperar material gráfico (fotos, vídeos, etc.) e recoller os testemuños directamente das súas protagonistas. Traer o pasado aos tempos modernos.

Nesa data no Concello de Arousa (situado nos terreos da antiga fábrica) proxectouse o vídeo daquel histórico peche gravado pola Organización de Traballadoras e Traballadores do Salnés (OTTS) e recuperado por esas tres mozas ávidas do saber e enxeñosas no facer. A sala de actos encheuse das tra-

* Traballadora e Delegada da CGT en Conservas Peña (actualmente Bernardo Alfageme, S.A.).

balladoras e as súas familias, xunto con outras persoas que temos sensibilidade e respecto coa súa loita. Á que máis e á que menos se nos encheron os ollos de bágoas. Eu, que tiven a fortuna de coñecerlas e participar solidariamente na súas reivindicacións, sentínme orgullosa de pertencer á mesma clase obreira. Ollei nesas mulleres moita dignidade, valor e paixón por defender algo xusto. Foi un pulso de todas contra un empresario que pretendía dividilas, vilipendialas e deixalas na rúa para seguir engordando o seu peto, como sempre pasou e segue a pasar.

Vendo iso, que aconteceu hai tanto tempo, sorprendeume a súa actualidade, que sexan as mesmas reivindicacións e os mesmos problemas cos que nos atopamos hoxe na maioría das conserveiras. Fomos e seguimos sendo man de obra barata, esixesenos un rendemento desproporcionado, controláenos o tempo que botamos no baño, prohibénnos tomar café cando o corpo está con frío ou esmorece de cansazo.

Esas imaxes fixéronme pensar, chea de rabia e impotencia, sobre o que está a pasar hoxe que somos máis desenvol-

Esas imaxes fixéronme pensar, chea de rabia e impotencia, sobre o que está a pasar hoxe que somos máis desenvoltas, temos máis nivel cultural e, sobre todo, unha historia que nos avala e que debería servir para non cometer os mesmos erros

tas, temos máis nivel cultural e, sobre todo, unha historia que nos avala e que debería servir para non cometer os mesmos erros. No meu modesto criterio e experiencia hai varios factores que impiden que avancemos nas nosas reivindicacións de mellora das condicións laborais:

1. A actuación de gran parte dos sindicatos que, en lugar de animar as traballadoras a loitar polos seus dereitos, a que vivamos o traballo con dignida-

de, a fomentar a unidade entre todas nós, a saír á rúa a denunciar a discriminación e a explotación, a esixir mellores condicións de traballo, etc., actúan como muros de contención que paralizan a clase traballadora en xeral a cambio de subvencións millonarias que cobran dos gobernos, transformando o que debería ser acción sindical en simples cuestións xurídicas.

2. O cómodas que nos volvemos cando temos traballo, coche, casa chea de todos os caprichos que desexamos, en fin... aburguesámonos. O noso tempo dedicámolo ao ocio, ver a tele, ler, pasear, ir ao cine... a vivir tranquilas, sen sobresaltos, que nada nin ninguén altere o noso ritmo, que non nos chamen para solidarizarnos con outras traballadoras porque as botan ou pechan o seu centro de traballo, ou simplemente que non nos molesten para apoiar algunha compañeira que ten problemas na empresa, preferimos mirar para outro lado ou, o que é peor, criticámola por protestar e pensamos que pola súa culpa imos ter barullo todas.

3. E, por último, no mundo da conserva, o papel que desenvolven os nosos compañeiros. Aínda que non se debería xeneralizar, o certo é que na fábrica onde levo trinta anos traballando e no vídeo de ODOSA atopei moitas similitudes no trato diferente que se nos dispensa a unhas e a outros. Eles son minoría e seguen a ser os privilexiados (recoñéceselles a súa categoría profesional dende o seu ingreso na fábrica, cobran máis ca nós aínda realizando traballos iguais ou semellantes, non se lles controla nin o seu rendemento nin a súa capacidade, etc.). Normalmente apoian a empresa, non participan nas nosas reivindicacións colectivas e aproveítanse da súa mellor posición en beneficio propio. Isto é fomentado polos empresarios para dividir e desmobilizar, xa que lles é máis fácil e barato telos a eles como aliados que ás mulleres. Nin que dicir ten, que son conscientes de que as mulleres somos moito máis valentes cós homes nas loitas sociais.

[...] Eu estou sindicada dende que comecei a traballar no ano 1979, e en todo este tempo tiven ocasión de coñecer o funcionamento interno dos sindicatos; tamén formei parte dun deles (hoxe extinguido), composto fundamentalmente por mulleres da conserva, a Organización de Traballadoras e Traballadores do Salnés (OTTS), que era desa clase de sindicatos, non subvencionados, que che fan pensar por ti mesma, ter criterio propio e defender todo aquilo no que cres

Pese a todo, sigo crendo que a unidade entre as traballadoras e traballadores é fundamental para cambiar esta dura realidade, que hai que estar organizadas, porque xuntas temos máis

forza. De feito eu estou sindicada dende que comecei a traballar no ano 1979, e en todo este tempo tiven ocasión de coñecer o funcionamento interno de gran parte dos sindicatos; tamén tiven a sorte de formar parte dun deles (hoxe extinguido), composto fundamentalmente por mulleres da conserva, a Organización de Traballadoras e Traballadores do Salnés (OTTS), que era desa clase de sindicatos, non subvencionados, que che fan pensar por ti mesma, ter criterio propio e defender todo aquilo no que cres. Hoxe, e dende o ano 2000, estou afiliada á CGT, unha organización asemblearia que aínda conserva as raíces do sindicalismo de clase, onde as traballadoras e traballadores decidimos como afrontamos as nosas loitas.

Por todo o manifestado, e porque penso que é importante manter a lucidez nestes confusos tempos, quero seguir emocionándome cando volva ver o vídeo de ODOSA, seguir sentíndome reflectida nesas mulleres (compañeiras, nais, fillas...), esas valentes que co seu exemplo fixeron historia.

POUCO A POUCO, TODAS XUNTAS...! ■

